

Interessefællesskab. Fra at være fjender er USA og det kommunistiske Vietnam blevet strategiske partnere i Sydøstasien. Tiltaget er ikke vendt mod Kina, bedyrer Obama. Selvfølgelig er det det.

Retur til ’Nam

AF OLE NYENG

NEW YORK – Barack Obama var 13 år, da han i april 1975 så de utrolige tv-billeder fra Saigon af rædselsslagne amerikanske diplomater og sydvietnamesiske regeringsmedlemmer, der i hast blev fløjet ud af den sydvietnamesiske hovedstad i helikoptere, på flugt fra den sejrrige nordvietnamesiske hær.

I denne uge var han på sit første besøg i landet, hvor 58.000 amerikanere – og omkring en million vietnamesere – mistede livet under en krig, der rystede supermagten i sin grundvold.

I en tv-transmitteret tale til vietnameserne markerede Obama mandag det foreløbige højdepunkt i en forunderlig forsoningsproces: »Nu kan vi sige noget, som man engang end ikke kunne forestille sig: I dag er Vietnam og USA partnere,« sagde den amerikanske præsident.

Det er gået stærkt med udbygningen af de amerikansk-vietnamesiske forbindelser i de seneste 20 år. Som udenrigsminister John Kerry, senator John McCain og tidligere senator Bob Kerrey – alle tre Vietnam-veteraner – gør opmærksom på i et fælles indlæg i New York Times, var der for 20 år siden færre end 60.000 amerikanere, der besøgte Vietnam hvert år, i dag er der en halv million. Dengang var samhandlen på 450 millioner dollar årligt, i dag er den 100 gange større. Dengang var der færre end 100 vietnamesiske studerende i USA, i dag er der 19.000.

Under sit tredages besøg i Vietnam i denne uge annoncerede Obama endnu en milepæl i det amerikansk-vietnamesiske forhold: Den amerikanske våbenembargo mod Vietnam – det sidste levn fra Vietnam-krigen – vil blive ophævet fuldt ud, og et tættere militært samarbejde mellem de to lande vil blive indledt.

Skønt Obama understregede, at beslutningen »ikke var truffet på grund af Kina«, snyder han ikke mange. »Det handler ikke om andet end Kina,« siger Anthony Zinni, pensioneret firestjernet general og sikkerhedspolitisk ekspert, til New York Times. Og Tom Pepinski, ekspert i Sydøstasien ved Cornell University i staten New York, er enig: »Beslutningen er i sidste ende dre-

Præsident Obama gæstede i denne uge Vietnam og annoncerede, at den amerikanske våbenembargo mod landet – det sidste levn fra Vietnam-krigen – vil blive ophævet fuldt ud.

FOTO: REUTERS/CARLOS BARRIA

vet af regionale overvejelser, med Vietnam i rollen som en i stigende grad vigtig strategisk partner for USA.»

I første omgang ventes USA at sælge patruljebåde og overvågningsfly til vietnameserne – til brug for patruljering af Vietnams godt 3.000 kilometer lange kystlinje ud mod det omstridte Syd kinesiske Hav. I næste omgang kan mere avancerede amerikanske kampfly, raketter og radarudstyr følge.

Vietnameserne ventes til gengæld at åbne flådebasen Cam Ranh Bay for amerikanske flådefartøjer. En mere eller mindre permanent amerikansk tilstedeværelse her vil, sammen med lignende støttepunkter i Filippinerne og Australien, sætte amerikanerne i stand til at

rykke langt hurtigere ud i tilfælde af en eskalerende konflikt i regionen.

Anti-kinesisk stemning

Vietnam har gode grunde til at ønske en bedre overvågnings-kapacitet i Det Syd kinesiske Hav. Kina har ensidigt erklæret klippekår i havet for at være kinesiske og har i hast udbygget dem til militære landingspladser, skønt spørgsmålet om havterritoriets tilhørsforhold er uløst. For to år siden etablerede kineserne en dybtvands-olieboreplatform inden for Vietnams erklærede eksklusive økonomiske zone, hvilket førte til konfrontationer mellem de to landes flådefartøjer og omfattende anti-kinesiske uroligheder i Vietnam. Det på papiret kommunistiske styre i Hanoi

foretrækker så langt et større samarbejde med den gamle fjende USA fremfor udsigten til en stadig stigende kinesisk dominans i regionen. »Det er let at forstå hvorfor,« skriver Sandy Pho, ekspert i kinesisk-amerikanske forhold ved Woodrow Wilson Center i Washington, i en analyse for websitet Real Clear World. »Vietnameserne er bekymrede over en enorm nabo, der historisk har betragtet Vietnam som en lille, uciviliseret klient-stat.«

Den anti-kinesiske holdning har genklang i befolkningen. Ifølge en meningsmåling foretaget af Pew Institute sidste år har mindre end 20 procent af vietnameserne en positiv holdning til Kina, mens 76 procent synes godt om USA. Omvendt er Hanoi også fuldt ud klar over, at man ikke skal tirre kineserne for meget, og Vietnam har ikke i sinde at indgå i en mere formel alliance med USA, sådan som Sydkorea og Japan har gjort. Ud over at Kina er Vietnam militært langt overlegen, er der en omfattende handel mellem de to lande, der er store kinesiske investeringer i Vietnam, ligesom kineserne kan kontrollere den vandmængde, der løber til Vietnams livsvigtige Mekong-delta.

»Vietnam vil være meget forsigtig med ikke at krydse nogen røde linjer i forhold til Kina, og USA vil respektere det,« som Patrick Cronin, Asien-direktor ved Center for a New American Security, siger det til Financial Times.

Flere snubletråde

Der er andre begrænsninger for udviklingen af et tættere amerikansk-vietnamesisk forhold, for eksempel karakteren af det vietnamesiske regime. Det er fortsat et kommunistisk triumvirat, bestående af præsident Tran Dai Quang, premierminister Nguyen Xuan Phuc og partichef Nguyen Phu Trong, der styrer landet – med den 72-årige Trong som den mest magtfulde.

»Siden tidligt i 2015 har Hanoi løsnet tøjlerne en lille smule og har løsladt flere prominente forfattere og aktivister,« skriver Joshua Kurlantzik, seniorforsker i sydøstasiatiske forhold ved Council on Foreign Relations, på tænketankens hjemmeside. »Men Vietnam er stadig et af de lande i verden, der fængsler flest journalister, og landet regeres fortsat af et etpartiregime, der tidligere i år gennemførte et lederskifte på en meget uigennemsigtig måde, uden noget input fra befolkningen.«

Obama oplevede selv grænsen for styrets tolerance, da tre af de vietnamesiske menneskeretsaktivister, han havde indbudt til samtale under besøget, blev forhindret af myndighederne i at møde op. Han har, presset af Kongressen, måttet love, at beslutningen om leverancer af militært udstyr til Hanoi i hvert enkelt tilfælde vil blive gjort afhængig af forbedringer af menneskerets-situationen.

Og der er yderligere forhindringer for en udvikling af relationerne: Handelstraktaten Trans-Pacific Partnership, TPP, der tidligere i år blev indgået mellem 12 Stillehavslande, blandt andet USA og Vietnam, hænger i en tynd tråd. Præsident Obama lovede i en tale i Ho Chi Minh City tirsdag, at han vil forsøge at få den vedtaget i Kongressen i år, men såvel Republikanerne som Demokraterne er internt splittede over aftalen, og modstanden mod den i Kongressen og i befolkningen er stor. Det er valgår, og de tre, der er tilbage i kampen om at blive USAs næste præsident – Donald Trump, Hillary Clinton og Bernie Sanders – er alle erklærede modstandere af aftalen. Da Vietnam vil være det land, der får mest gavn af TPP – over ti år ventes traktaten at øge landets bruttonationalprodukt med 36 milliarder dollar eller 11 procent af det aktuelle BNP – vil en manglende amerikansk ratificering selvfølgelig belaste forholdet mellem de to lande.

Og så er der det essentielle spørgsmål om, hvem der bliver USAs næste præsident. Der er i hele regionen en stærk tvivl om, hvorvidt Obamas meget aktive politik for at inddæmme Kinas ambitioner i Stillehavsområdet, vil blive fortsat. Især, naturligvis, hvis afløseren bliver Donald Trump, der allerede har sat spørgsmålstegn ved værdien af tætte alliancer med lande som Japan og Sydkorea og derved skabt usikkerhed om USAs engagement i hele regionen. Den konklusion, at det i så fald måske alligevel er klogere at nå til forståelse med et ekspanderende Kina, ligger snublende nær.

Højtlysning

Hvis De er abonnent, kan De høre Ole Nyeng læse sin artikel på Lydavisen.dk

Tandretning med usynlige, aftagelige skinner

Ring på 44 95 09 02 - og aftal en tid til en GRATIS forundersøgelse!

Før tandretning

Efter tandretning

Farum Tandplejecenter

Farum Hovedgade 11A . 3520 Farum
Tlf. 4495 0902 . www.farumtand.dk

Nu kan du læse Weekendavisen med ørerne

PRØV WEEKENDAVISENS LYDAVIS
LIGE NU KAN DU LYTTE GRATIS PÅ LYDAVISEN.DK

Weekendavisen
VELSKREVET VIDEN, HVER FREDAG.

Østrigs præsidentvalg. Højrepopulisten Norbert Hofer blev slået på målstregen. Men det østrigske samfund er stærkt polariseret og de traditionelle folkepartier trængt i defensiven.

Flugten fra midten

AF SIMON LYKKE NIELSEN

WIEN – Det karakteristiske smalle overskæg. Hagekors. Udviskede øjne og et utal af ukvemsord. De hænger her endnu, valgplakaterne fra det østrigske præsidentvalg, og de mange skamfede portrætter vidner om de seneste måneders usædvanligt barske og følelsesladede valgkamp. På en fortovscafé på Yppenplatz i Wiens multietniske 16. *Bezirk* blev der mandag eftermiddag jublet, skålet og krammet, da det langt om længe blev offentliggjort: Manden på plakaterne med de lidet flatterende tegninger, Norbert Hofer, blev stoppet på målstregen. Katastrofen var afværget, og folk åndede lettede op foran cafeens lille tv-skærm efter et nervepirrende døgn, hvor de sidste brevstemmer blev talt op.

Polariseringen i den østrigske befolkning er blevet stadig tydeligere siden første valgrunde den 24. april, hvor den 45-årige Hofer fra det højrenationalistiske Frihedsparti (FPÖ) vandt en overraskende overlegen sejr med 35 procent af stemmerne. Mens højrefløjen soled sig i succes, begyndte den øvrige del af befolkningen at stimle sammen bag Hofers modstander i den afgørende duel, den 72-årige Alexander Van der Bellen, der fik 21 procent af stemmerne i første valgrunde. Socialdemokraterne, SPÖ, og det borgerlige ÖVP, som tilsammen danner den siddende koalitionsregering, fik hver især kun 11 procent.

De to præsidentkandidater kunne dårligt være mere forskellige. Hofer gik til valg på en stærkt indvandningskritisk linje med paroler som »Der Islam ist kein Teil von Österreich« (islam er ikke en del af Østrig) og et ønske om at begrænse EU's indflydelse. Van der Bellen – der stillede op som uafhængig kandidat, men tidligere har stået i spidsen for De Grønne – fremhævede til gengæld Østrigs pligt til at hjælpe folk i nød og lovpriste det europæiske samarbejde.

Først efter en fintælling af brevstemmerne og et døgnns forskning kom afgørelsen: Med godt 50 procent af stemmerne mod Hofers 49,65 procent vandt Van der Bellen en marginal sejr. For en stor del af Van der Bells vælgere var det imidlertid snarere udsigten til at få Hofer som præsident end den pensionerede økonomiprofessors visioner, der gjorde udslaget, siger den politiske analytiker Thomas Hofer – som ikke er i familie med FPÖs

kandidat – til Weekendavisen: »Det var ikke så meget et tilvalg af Van der Bellen, eller De Grønne for den sags skyld, det var mere eller mindre et fravalg af en præsident fra Frihedspartiet.«

Krav om forandring

Van der Bellen er den første præsident siden Anden Verdenskrig, der ikke repræsenterer det socialdemokratiske SPÖ eller det konservative folkeparti ÖVP. At valget i sidste ende stod mellem en grøn kandidat og en højrepopulist fremstår som et tydeligt tegn på, at østrigerne ligesom mange af deres europæiske naboer har forskanset sig på yderfløjene i løbet af flygtningekrisen. I 2015 kom over 90.000 asylansøgere til Østrig, og langt flere rejste igennem landet og videre til andre EU-stater. Siden har koalitionsregeringen vedtaget et asyl-loft, så maksimalt 80 personer dagligt kan søge om asyl i landet – et tiltag, der er blevet kritiseret for at stride mod EUs regler.

Flugten fra regeringspartierne har imidlertid andre og dybere årsager end alene den aktuelle integrations- og asylpolitik, påpeger Jörg Matthes, der er leder af Institut for Journalistik og Kommunikation ved Wiens Universitet og forsker i politisk kommunikation:

»Befolkningen har fået nok af den regerende elite, som har styret landet i meget lang tid, fordi de ikke ser noget ændre sig. Der er en følelse af, at den etablerede elite er mere optaget af at holde på sin magt end af at skabe fremskridt i landet. Ved valget har befolkningen sendt de to store partier et signal om, at de ikke længere er tilfredse med dem, og at der er brug for forandring.«

Mens regeringspartierne har haft travlt med at spænde ben for hinandens politiske ambitioner, er befolkningens utilfredshed blevet næret af en stigende arbejdsløshed, der ved sidste opgørelse lå på 5,8 procent. Det er ganske vist lavt sammenlignet med de øvrige EU-lande, men uvant højt efter østrigske standarder. Knap en halv million står uden arbejde, og i en rundspørge omtalt i den tyske avis Die Zeit få dage før valget, angav over halvdelen af de adspurgte østrigere, at de ikke tror, at deres børn vil komme til at have tilstrækkelige midler til at dække deres leveomkostninger.

Thomas Hofer minder om, at landets højrenationalister har haft vind i sejlene gennem længere tid: »Hvis du ser nærmere på resultaterne fra parlamentsvalget i 2013, vil du se, at FPÖ fik en tredjeplads med 20,5 procent. Der var imidlertid også to

andre populistiske bevægelser – BZÖ med 3,5 procent og Team Stronach med 5,7 procent. Mange af disse stemmer tilhører indirekte Frihedspartiet. Hvis det ikke var for de andre populistiske bevægelser, kunne Frihedspartiet have taget føringen. Eller de kunne som minimum have ligget på samme niveau som socialdemokraterne.«

Efter at Jörg Haider i 2000 trådte tilbage som formand for FPÖ, mistede partiet momentum i de følgende år. Nu har man genvundet fordums styrke, og mange af de indvandrerkritiske stemmer, som forlod FPÖ sammen med Haider, da han i 2005 startede partiet BZÖ, er vendt hjem i forbindelse med præsidentvalget. Samtidig har Hofer med sin EU-skepsis bejlet til tilhængerne af bilreservationsmagnaten Frank Stronachs anti-EU-bevægelse.

Måske har præsidentvalget kun givet en forsmag på FPÖs styrke, påpeger Jörg Matthes: »Det er vigtigt at vide, at FPÖ er blevet stærkere og stærkere over de sidste år, og det er meget sandsynligt, at det vil blive endnu stærkere og komme til at spille en vigtig rolle ved det næste parlamentsvalg her i Østrig (det finder sted senest i 2018, *red.*).«

Sidste chance

Hvis østrigerne brugte valget til den overvejende ceremonielle præsidentpost til at signalere, at der er brug for forandring, har det ikke været forgæves. Oven på vælgerlussionen ved første valgrunde i april og interne stridigheder i partiet trådte den socialdemokratiske kansler Werner Faymann tilbage den 9. maj.

»Har man i denne svære tid den fulde rygdækning? Har man en stærk støtte i sit parti? Dertil må jeg svare nej. Den stærke støtte er gået tabt. Flertallet er for spinkelt,« meddelte den 56-årige Faymann på et pressemøde. »Jeg tager konsekvensen af den manglende opbakning og træder i dag tilbage fra mine poster som forbundskansler og partiformand.«

Efter knap otte år med Faymann i spidsen stod regeringen og socialdemokraterne nu pludselig uden en leder. Kort efter blev den nye kansler kørt i stilling, og valget faldt på den 50-årige Christian Kern, der var chef for de østrigske statsbaner ÖBB og kendt som en kompetent leder. På sit første pressemøde den 17. maj sagde han: »Hvis vi ikke på nuværende tidspunkt har forstået, at dette er vores sidste chance, så vil begge de store partier og denne regering forsvinde ud af billedet.«